

KIHNIÖ

Järvi- ja suokylien pitäjä

Kihniö-Seura ry 2021

Alkusanat

Kihniössä eri aikakausina asuneet ihmiset ja suvut ovat työllään ja toiminnallaan muokanneet seudun kulttuuriympäristöä. Elämisen ympäristöt, tärkeät paikat ja muistot ovat vahvoja ihmisten identiteetin rakennusaineita. Kihniöllä ja sen kylillä on oma ainutlaatuinen tarinansa maakunnan historiassa. Sen tämä julkaisu haluaa kertoa. Kihniön kunta täyttää 100 vuotta vuonna 2020. Kihniö Seura ry aloitti juhluvuoden kunniaksi kunnan kulttuuri- ja rakennushistorian tutkimisen ja kirjoittamisen muistiin. Kihniö oli Pirkanmaan ainoita kuntia, jossa ei ollut tehty rakennuskulttuurin inventointia. Tämä tutkimus keskittyy Kihniön historiaan, Suomenselän vanhojen eräalueiden asuttamiseen, joka jatkui aina 1950- 60-luvuille, jolloin Kihniön väkiluku on ollut suurimmillaan. Rakennusten ja ympäristöjen historiaan voimme nyt perehtyä itse, ja välittää sitä myös seuraaville sukupolville.

Tutkimustiedon keräsivät tehtävään palkatut tutkijat ja paikalliset ihmiset. Myös Kihniö-seuran aiempina vuosina keräämät ja digitoimat vanhat valokuvat muodostivat tärkeän osan tutkimusmateriaalista. Osallistava kulttuuriperintötyö toteutettiin pitämällä kyläkokouksia. Niissä tutkittiin yhdessä vanhoja valokuvia sekä tallennettiin perinnetietoa ja kylätarinoita haastatteleamalla kylän vanhimpia. Tutkimus kattoi täten sekä aineellisen eli rakennetun ympäristön että ja aineettoman eli suullisen kulttuuriperinnön, jotka ovat yhtä tärkeitä. Kulttuuriympäristöselvitys on samalla kotiseutukirja, joka kertoo, miksi Kihniön kulttuuriympäristö on sellainen kuin se on, ja mikä siinä on arvokasta. Parhaimmillaan tämä tieto lisää halua huolehtia näiden arvojen säilymisestä.

Ympäristön arvostus onkin alueellisen kilpailun tärkeä voimatekijä. Kulttuuriympäristön merkitys on huomattu kuntien identiteetin, ajankohtaisten kehittämistavoitteiden, elinkeinoelämän ja matkailun sekä opetustoimen aloilla. Erityisesti maankäytön suunnittelussa eli kaavoitustyössä kulttuuriympäristön tuntemus ja arvostus on tärkeää. Seuraava rakennetun ympäristön selvitys voi jatkaa 1960-luvulta nykypäivään saakka. Kuntaan tulisi laatia myös kulttuuriympäristöohjelma. Ohjelma paneutuisi myös kulttuuriympäristön tilaan ja sen tavoitteisiin, kun haluamme turvata monikerroksisen kulttuuriympäristön ja sen maisemaan kirjoitetut tarinat. Mennyt, nykypäivä ja tulevaisuus olisi tarkastelussa samalla suoralla.

Teoksen nimi *Kihniö - järvi- ja suokylien pitäjä* sai innoituksensa tutkimusaineistosta sekä siitä, että Kihniön Aitoneva ja Käskyvuori hyväksyttiin Unescon Geopark-ohjelmaan vuonna 2020 osana Lauhanvuori- Hämeen kangas-nimistä aluetta. Pyhäniemen järvimaiseman merkitys on ollut Kihniön seudulle tärkeä kivikaudelta tähän päivään, ja on sitä edelleen, myös matkailuelinkeinolle.

Tutkimuksen mahdollisti Museovirastolta saatu avustus yhteisöjen kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön liittyviin hankkeisiin. Kiitämme kaikkia, sekä yksityisiä että yhteisöjä, jotka osallistuivat tutkimuksen tekemiseen antamalla aineistoaan ja aikaansa. Erityiskiitos kuuluu Kihniön kulttuuriympäristöselvityksen kirjoittajille rakennustutkija Jari Heiskaselle ja arkkitehti Laura Uimoselle. He paneutuivat tehtävään suurella innolla ja ammattitaidolla.

Onnittelemme tällä teoksella Kihniön 100-vuotiaasta kuntaa!

8.10.2020 Kihniö-Seuran puolesta Pirjo Huvila ja Sirpa Kortesuoma